

- Aki ma született, annak - feleltem.

Tudván, hogy a Kisdetről beszélek, pírba borult a kislány arcocskája. Mi kedvesen neveltünk a rózsaszínű zürzavaron, a mókamester pedig színre lépett, s így szólt:

- Hát én megelőztem az időt, hallják-e!

- No; s az hogy történt? - kérdezte a gazda.

A mókamester helyzetet vett, s kanyarítani kezdte a történetet, mondván:

- Hol van az a harcsafűrész, te legény? - kérdi apám a tegnapelőtt reggel. - A helyin van - mondom neki, mire apám szól ismét: - Hát ha a helyin van, akkor kondorítsd össze, mert megyünk s levágjuk azt a nagy fát a Csorgónál.

Itt megereszkedett egy kicsit a szóval, s folytatta:

- Hát mi el is mentünk, s egy óra alatt megérkeztünk, abban az irgalmatlan nagy hóban. Megkerültük a nagy fát, s a töviről szíjjelpallottuk azt a rengeteg havat. Aztán térdre ereszkedtünk, s neki a fűrész a fának; s oly lelkünkéből húztuk, hogy a fa ágain reszketett a hó. Node, haladtunk is dicséretesen, mert egy félóra múlva, mint egy recsegő zuhatag, földre dőndült a fa. S a dőndülés után, ahogy a verejtéket le akarám vala törölni a homlokomról, hát odapillantottam a fa csonka törzsökére, de fel is akadt rögtön a szemem, mert a fatörzsök fehér lapján nem semmit láttam, hanem az elszomorodott Jézus szakállas fejét.

- Jaj, igazán?! - mondta a kislány, mire a mókamester még bizonykodott is, mondván:

- A béka a hitetlenek nyelvire rakja a tojásait, ha nem így volt.

Éppen tettük volna, hogy tünedezünk a nagy csodán, de akkor megszólalt a nagymondó, s tiszte szerint így szólt:

- Assemmi, hallják-e! Hanem János keresztapám a múlt héten egy vaddisznót lőtt, jó nagy vadkocát. Otthon neki is állott mindjárt, hogy felhasítja; s ahogy ott előttünk éppen felvágja vala a hasát, hát a hasadékból két vadmalac szökött elő.

- Jaj, csakugyan?! - mondta ismét a kislány.

- Bizony - fűzte tovább a nagymondó. - De keresztapámnak is volt esze bezzeg, mert hogy megjegyjeze azt a két vadmalacot, a fülit mindjárt béhasította mind a kettőnek; s aztán elcsapta őket az erdőre, hogy majd jövőre meglője őket, mint kész disznókat, s jogos tulajdonait.

- Aj, beh okos volt! - ámult a kislány.

- Okos-okos - nézett a kislányra a mókamester. - De aki elbeszélte, az sem ingyen tette, mert igen nézi a maga fülit.

Megrebbent rögtön a kislány, s a két tenyerével letakarta mindjárt a két fülét; s a két szeme pedig fényben röpdösött, mint két cseppecske madár. Mosolyogtunk is rajta, de szeretttük is.

S kedvelt ő is minket, úgy emlékszem, mert elmenőben virágot tűzött a sapkáinkra. S mi azokban a virágos kucsmákban rázendítettünk egy új énekre; s a patyolat estében zengedezve haladván egy másik lányos ház felé, ragyogott nyilván a mi szemünk is, mint a betlehem-i csillag.

*Tamási Áron Összegyűjtött novellái,
Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1967*

*****

Kettős identitás - kettős kisebbség Új korszak a magyarörmények életében

A Magyarörmények Romániai Szövetségének megalakulásával, majd bejegyzésével új korszak kezdődött az erdélyi, magukat magyarnak valló, de örmény gyökereiket is büszkén ápoló magyarörmények életében. A Szövetség céljairól - álmairól - *Sebesi Karen Attilát*, a szervezet elnökét kérdeztük.

- Mikor, hogyan és miért jött létre a Magyarörmények Romániai Szövetsége?

- A szövetség létrehozásának gondolata - mondta Sebesi Karen Attila - már évekkel ezelőtt felvetődött a magyarörmények különböző rendezvényein, konferenciákon, de fontosabb, hogy a tervhez csatlakoztak olyan erdélyi civil szervezetek is, amelyeknek tevékenységi köre nem kimondottan vagy egyáltalán nem illik bele a magyarörmény, azaz a kettős identitástudat ápolásának "témakörébe". Idén, 2001 tavaszán, Kolozsváron tartottuk az alakuló ülést, melyen hét alapítvány, egyesület, társaság jelentette be, hogy alapítóként létrehozná a szövetséget. A kimondottan magyarörmény jellegű szervezetek mellett ott voltak az Erdélyi Kárpát Egyesület, a Téka Alapítvány, a Szülőfalum Alapítvány képviselői is. Nem közismert például az, hogy az EKE valamikori vezetői, tagjai között nagynevű magyarörmények is találhatók: *Czárán Gyula*, *Merza Gyula* stb. De, ha jól belegondolunk, akkor nagyon sok örmény gyökerekkel rendelkező személyiséget találunk az erdélyi kultúrában, múltban-jelenben egyaránt. Csak úgy kapásból mondom: *Lászlóffy Aladár* és *Csaba, Csiky Gergely*, *Hollós Simon*, *Senkálzky Endre*, a *Murádin-fivérek*, *Kirkósa Júlia* és népes családja, és hosszasan sorolhatnám... A végleges bejegyzés nemrég történt meg a kolozsvári Törvényszéken, most pedig hadd soroljam föl az alapítókat: Armenia Örménymagyar Baráti Társaság (Kolozsvár), Szentháromság Alapítvány (Csíkszereda), Erdélyi Kárpát Egyesület (Kolozsvár), Szülőfalum Alapítvány (Ördögösfüzes), Pro Armenia Alapítvány (Szamosújvár), Téka Művelődési Alapítvány (Szamosújvár), Örmény Alapítvány (Erzébetváros). A szövetség vezető testületét is úgy választották meg, hogy területileg lefedezze ezt az "alapállást". A hét tagú igazgatótanács: *Sebesi Karen Attila*, elnök, ügyvezető elnök: *Magyarosi Margit*, területi alelnökök: *dr. Ajtony Gábor*, *Cálinescu Ioan*, *Lengyel Mária*, *Kiss Ferenc*, főtitkára pedig *Raff Mária*.

A MÖRSZ (románul: ARAM, Alianta din România Armeano-Maghiară, különben az Aram nagyon elterjedt örmény fiú keresztnév!) az örmény hagyományok, kultúra megőrzésére törekszik, hangsúlyozottan pedig a kettős identitású, a magyarörmények hagyományainak ápolására és támogatására országon belül és azon kívül.

Az, amit annak idején elindított néhai *Keresztes Zoltán*, kell, hogy vezéreljen bennünket, megértetve a többségi románsággal, a többi kisebbséggel is, hogy különleges helyzetben vagyunk, többlet jogokat nem követelünk, de kérjük, tartsák tiszteletben azt, hogy mi kettős kisebbségűek vagyunk. Ez utóbbi gondolatot nem igen fogadja el a hazai "hivatalosan" is elismert Romániai Örmények Szövetsége (RÖSY, UAR), amely egyrészt azzal a meggyőződéssel él, hogy az örmények csakis ortodoxok vagy örmény katolikusok lehetnek, pedig itt, mifelénk, Apafi Mihálynak hála és óta, jócskán felbukkanunk valamelyik felekezeten, de bízom benne, hogy tárgyalások, egyeztetések után sima lesz az együttműködés. Ott van aztán az is, hogy a mindenkori erdélyi örménység egyházi központja Gyulafehérvár, *dr. Jakubinyi György* érsek pedig egyszemélyben "örmény apostoli kormányzó" is. Nekünk, erdélyi magyarörményeknek, függetlenül attól, hogy temérdek a protestáns közöttünk (jómagam is református vagyok, de édesanyám örmény katolikus), kiemelten kell ápolnunk kapcsolatainkat Gyulafehérvárral, Szamosújvárral.

- Melyek az aktuális teendők, tervek?

- November 30-án tartjuk első, kihelyezett elnökségi ülésünket Szamosújváron, ahol megbeszéljük a jövő évi műsornaptárunkat, melyben fontos szerep jut majd a kolozsvári információs központunk működtetésére vonatkozó határozatoknak, valamint az egyházi és világi ünnepeink méltó megünneplésével kapcsolatos döntéseknek: Világosító Szent Gergely; Március 15. (tudvalevő, hogy rengeteg honvédot "adott" a magyarörménység); az áprilisi genocídiumi megemlékezések; október 6. (Nyomatékosítom, hogy a 13 vértanúból kettő, Kiss Ernő és Lázár Vilmos magyarörmény volt); folytatjuk a családfakutatásokat; emlékhelyeink és temetőink további feltérképezése és ápolása is igen fontos helyet foglal el terveink között. Miután végigjártuk alapítóink székhelyeit, további potenciális csatlakozókat is megkeresünk a Székelyföldön, a Szilágyságban, Partiumban egyaránt. Mindehhez nyilván

anyagi háttérre is szükség van. Szerény körülmények között indulunk, de a budapesti Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulásának hathatós erkölcsi, anyagi, emberi támogatásával (kiemelném e téren *dr. Issekutz Sarolta* elnöksasszony fáradságot nem ismerő munkáját). Tehát dolgozni fogunk, nagyon sok területen vannak elképzelések (kultúra, társadalom, oktatás, egyház stb.) - várjuk a támogatókat, az új szervezeti és egyéni tagság jelentkezését.

- Az érdeklődők hogyan vehetik föl a kapcsolatot a szövetséggel?
- Postacímünk: 3400 Cluj-Kolozsvár, Románia, str. Lunii, nr 8/20,
- telefonok; 064/12-00-25, 094/536-660,
- e-mail: karen@zortec.ro.

Szabó Csilla

(Utánnymás a kolozsvári Szabadság c. lap 2001. XI. 23-i számából)

*****

Dr. Jakubinyi György gyulafehérvári érseket a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen díszdoktorrá avatták.

Számunkra különösen nagy büszkeséget jelent, hogy az érsek úr, aki egyúttal az Erdélyben élő örmény szertartású római katolikusok Apostoli Kormányzója is, a biblikum témájában kifejtett tudományos munkássága elismerésül kapta e címet. Dr. Jakubinyi György a magyarörmény katolikus közösség érdekében is számos publikációt közölt és széleskörű tevékenységet fejt ki. A jubileumi évre jelentette meg "*A romániai katolikus örmények ordináriátusa*" című kiadványt. A közelmúltban pedig a Vatikáni Rádió magyar nyelvű adásában egy nyilatkozat keretében szolt a magyarörménység kettős identitáshoz való ragaszkodásáról.

Egész magyarhoni közösségünk nevében őszinte nagyrabecsülésünkről biztosítjuk az érsek urat és gratulálunk!

*****

Jelenleg a katolikus Egyházban 21 rítus azaz szertartás van. A nagy többség a latin, azaz a római katolikus rítust követi. Az örmény szertartás egyike a keletieknek. A katolikus Egyház Erdélyben három rítusban áll fenn: a latin, azaz a római katolikus, a bizánci, azaz nálunk a román görög katolikus és az örmény katolikus rítus. A Romániai Püspökök Konferenciája ennek megfelelően három rítusú, de ugyanazt az "egy, szent, katolikus és apostoli" Egyházat testesíti meg, amelyet a nikaia-konstantinápolyi hitvallás (a "hosszú" Hiszekegy) 325 és 381-ben meghatározott. A katolikus Egyháznak ezt az egységét a jelenlegi törvényhozás nem ismeri el, mert a görög katolikus és a római katolikus Egyházat külön "kultuszként" tartja számon, az örmény katolikus rítusról pedig nem vesz tudomást.

Az erdélyi örmény katolikus Egyház ettől függetlenül létezik és továbbra is üdvösségre vezeti híveit.

/..

Isten színe előtt nem a létszám számít, nincsenek nagy és kis tettek, csak nagy és kis szeretet van, amit tetteinkbe beleviszünk. Legyünk hát a Nagy Örmény Jubileum évében - de azután is - a keresztény szeretet tanúi minden embertestvérünk számára. Akkor elnyerjük mi is Isten áldását az erdélyi örmény közmondás szerint: "Ha Isten ad, akkor mind a két kezével ad". (Szongott id. mű, 325. o.).

Főpásztori áldásommal köszöntöm minden Kedves Testvéremet,